

PATVIRTINTA

Širvintų r. Bartkuškio mokyklos-
daugiafunkcio centro direktoriaus

2018 m. gruodžio 28 d.

įsakymu Nr. 127

ŠIRVINTŲ R. BARTKUŠKIO MOKYKLOS-DAUGIAFUNKCIO CENTRO SMURTO IR PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Širvintų r. Bartkuškio mokyklos-daugiafunkcio centro Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka (toliau – Tvarkos aprašas) parengtas vadovaujantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencija, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lietuvos Respublikos vaiko minimalios ir vidutinės priežiūros įstatymu, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, kitais įstatymus įgyvendinančiais teisės aktais, Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Širvintų rajono bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, patvirtintu 2017 m. birželio 23 d. Širvintų rajono savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 9-520.

2. Tvarkos aprašo paskirtis – padėti mokykloje užtikrinti sveiką, saugią, užkertančią kelią smurto, prievartos apraiškoms aplinką, kuri yra psichologiškai, dvasiškai ir fiziškai saugi.

3. Tvarkos aprašas nustato patyčių stebėsenos, prevencijos ir intervencijos vykdymą Bartkuškio mokykloje-daugiafunkciame centre.

4. Tvarkos aprašas remiasi šiais principais:

4.1. į patyčias būtina reaguoti nepriklausomai nuo jų turinio (dėl socialinės padėties, lyties, seksualinės orientacijos, negalės, religinės ar tautinės priklausomybės, išskirtinių bruožų ar kt.) ir formos;

4.2. kiekvienas mokyklos bendruomenės narys: administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas, darbuotojas ir kt., pastebėjęs ar sužinojęs apie patyčias, turi reaguoti ir/ar pagal galimybes stabdyti;

4.3. veiksmų turi būti imamasi visais atvejais, nepriklausomai nuo pranešančiųjų apie patyčias amžiaus ir pareigų bei nepriklausomai nuo besityčiojančiųjų ar patiriančių patyčias amžiaus ir pareigų.

5. Visi mokyklos bendruomenės nariai (mokiniai, mokytojai, švietimo pagalbos specialistai, administracijos atstovai, tėvai (globėjai, rūpintojai), kiti darbuotojai) turi būti supažindinti su Širvintų r. Bartkuškio mokyklos daugiaviečio centro patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarka.

6. Tvarkos apraše vartojamos sąvokos patyčių formoms apibūdinti:

6.1. **patyčios** – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai pasikartojantys veiksmai siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui. Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ar užgauliojant) ir/ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

6.1.1. **žodinės patyčios**: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;

6.1.2. **fizinės patyčios**: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;

6.1.3. **socialinės patyčios**: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų sklaidymas ir kt.;

6.1.4. **elektroninės patyčios**: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų sklaidymas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

6.1.5. **patyčios kibernetinėje erdvėje**: patyčios iš kito asmens naudojantis informacinėmis technologijomis ir/ar informacinėmis visuomenės informavimo priemonėmis, siekiant įbauginti tą asmenį, pakenkti jo reputacijai ar kitokiu būdu jį pažeminti, neatsižvelgiant į tai, ar patyčių informacija siunčiama asmeniškai, ar paskleidžiama neapibrėžtam gavėjų skaičiui;

6.2. **patyčias patiriantis vaikas** – mokinys ir ikimokyklinukas, iš kurio yra tyčiojama;

6.3. **besityčiojantysis** – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų;

6.4. **patyčias patiriantis suaugęs** – administracijos atstovas, mokytojas, švietimo pagalbos specialistas ar kitas darbuotojas, iš kurio tyčiojama;

6.5. **patyčių stebėtojas** – asmuo, matantis patyčias ar žinantis apie jas;

6.6. **patyčių prevencija** – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti imantis mokyklos bendruomenės narių (vaikų, administracijos atstovų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų) švietimo, informavimo ir kitų priemonių;

6.7. **patyčių intervencija** – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant mokinių tėvus (globėjus, rūpintojus);

6.8. **patyčių prevencijos ir intervencijos stebėseną** – patyčių situacijos mokykloje stebėjimas renkant, analizuojant faktus ir informaciją, svarbią šio reiškinio geresniam pažinimui bei valdymui, reiškinio tolesnės raidos ir galimo poveikio prognozavimas.

6.9. **prevencinė programa** – planingų ir sistemingų priemonių, padedančių stiprinti mokinio asmenybės ir aplinkos apsauginius veiksnius ir mažinti rizikos veiksnių įtaką visuma.

II. PATYČIŲ STEBĖSENA IR PREVENCIJA MOKYKLOJE

7. Patyčių prevencija ir intervencija yra svarbi mokyklos veiklos dalis, kurios planavimu, organizavimu ir stebėseną rūpinasi mokyklos vadovas, Vaiko gerovės komisijos (toliau VGK) nariai, socialinis pedagogas, klasių vadovai, o ją vykdo visi mokyklos bendruomenės nariai.

8. Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos įgyvendinimą koordinuoja VGK, kuri kasmet:

8.1. inicijuoja anoniminę vaikų apklausą ir apibendrina jos rezultatus;

8.2. surenka apibendrintus duomenis iš klasių vadovų dėl mokykloje fiksuotų pranešimų apie patyčias ir atlieka jų analizę (ne rečiau kaip kartą per metus);

8.3. remiantis apklausos ir pranešimų apie patyčias analizės duomenimis rengia ir pristato mokyklos bendruomenei smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių planą;

8.4. aptaria turimą informaciją, svarsto prevencijos ir intervencijos priemonių taikymo plano turinį VGK posėdyje;

8.5. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl patyčių prevencijos ir intervencijos priemonių plano įgyvendinimo mokykloje, mokyklos darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo patyčių prevencijos ar intervencijos srityje ir kitais klausimais;

8.6. teikia siūlymus mokyklos vadovui dėl Mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo tobulinimo;

8.7. atlieka kitus mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkoje numatytus veiksmus.

9. Klasės vadovai kasmet išanalizuoja ir apibendrina turimus pranešimus apie patyčias, informuoja VGK apie prevencijos, intervencijos taikomų priemonių rezultatus klasėse, teikia kitą svarbią informaciją, susijusią su patyčiomis.

III. PATYČIŲ INTERVENCIJA MOKYKLOJE

10. Įtariamų ir realių patyčių atvejais mokinio ar ikimokyklinuko atžvilgiu, kiekvienas mokyklos mokytojas, ar švietimo pagalbos specialistas, administracijos atstovas, kitas darbuotojas reaguodamas:

10.1. įsikiša įtarus ir/ar pastebėjus patyčias – nutraukia bet kokius tokį įtarimą keliančius veiksmus;

10.2. primena mokiniui, kuris tyčiojasi, mokyklos nuostatas ir elgesio taisykles;

10.3. esant pagalbos mokinio sveikatai ir gyvybei reikalingumui, kreipiasi į pagalbą galinčius suteikti asmenis (tėvus (globėjus, rūpintojus) ar mokyklos darbuotojus) ar/ir institucijas (pvz., policija, greitoji pagalba);

10.4. ne vėliau kaip per parą registruoja patyčių atvejį mokytojų kambaryje esančiame Patyčių registracijos žurnale,

10.5. nedelsiant informuoja klasės vadovą apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias.

11. Klasės vadovas gavęs informaciją apie įtariamą ir/ar įvykusias patyčias:

11.1. pildo formą apie patyčias (priedas nr. 1);

11.2. informuoja direktorių;

11.3. informuoja besityčiojančio ir patyčias patiriančio mokinio tėvus;

11.4. organizuoja individualius korekcinius pokalbius su besityčiojančiu mokiniu ir mokyklos bendruomenės nariu, mačiusiu patyčias;

11.5. nesiliaujant patyčioms kreipiasi į socialinį pedagogą.

12. Socialinis pedagogas gavęs pranešimą apie patyčias:

12.1. sprendžia patyčių situaciją;

12.2. nesiliaujant patyčioms ar esant sudėtingesniai patyčių atvejui kreipiasi į mokyklos VGK.

13. Mokyklos VGK įvertinusi turimą informaciją:

13.1. numato veiksmų planą, supažindina su jo nevykdymo pasekmėmis skriaudėją ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) esant poreikiui koreguoja veiksmų planą;

13.2. informuoja mokyklos vadovą apie esamą situaciją.

14. Mokytojui, švietimo pagalbos specialistui, administracijos atstovui ar kitam darbuotojui pasityčiojus iš mokinio, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti mokyklos

vadovą, kuris imasi Mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

15. Mokiniai pasityčiojus iš pedagogo, švietimo pagalbos specialisto administracijos atstovo ar kito darbuotojo, asmuo, pastebėjęs ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti mokyklos vadovą, kuris imasi Mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

16. Mokyklos vadovas, sužinojęs apie mokyklos darbuotojo tyčiojimąsi arba mokyklos darbuotojo patiriamas patyčias, privalo nedelsiant imtis priemonių, numatytų Mokyklos patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos apraše ir kituose teisės aktuose.

17. Patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

18. Tais atvejais, kai reikalinga psichologo pagalba, klasės vadovas ir/ar administracijos atstovas, suderinęs su Švietimo centro direktoriumi, nukreipia mokinį, ikimokyklinuką ir/ar jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Švietimo centro Pedagoginę psichologinę tarnybą.

IV. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Visi dokumentai, esantys mokinio asmens byloje ir duomenys, susiję su mokiniu, jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti mokinio teises ir teisėtus interesus.

**ŠIRVINTŲ R. BARTKUŠKIO MOKYKLA-DAUGIAFUNKCIS CENTRAS
PRANEŠIMO APIE PATYČIAS FORMA**

_____
Pranešimo data

Bendrieji duomenys:

Kam pranešta apie patyčias:	
Kas pranešė apie patyčias:	
Kada įvyko patyčios (data, val.):	
Kur įvyko patyčios:	
Kokia patyčių forma naudota ar įtariama, kad buvo naudota:	
☐	Fizinės: vaiko užgauliojimas veiksmais (pargriovimas, išpyrimas, kumštelėjimas, spjaudymas, daiktų atiminėjimas ar gadinimas, plaukų pešiojimas ir pan.);
☐	Socialinės: įvairūs gąsdinantys, bauginantys gestai, ignoravimas, siekiant parodyti, kad vaikas yra nepageidaujamas ar atstumiamas;
☐	Elektroninės: patyčios vykstančios elektroninėje erdvėje: socialiniuose tinkluose, kitose vietose internete, naudojant mobiliuosius telefonus (nemalonių žinučių arba elektroninių laiškų rašinėjimas, skaudinantis bendravimas pokalbių kambariuose, vaiko asmeninio gyvenimo detalių viešinimas, tapatybės pasisavinimas ir pan.).
☐	Kiti pastebėjimai (įrašyti) _____
.	
Ar yra žinomas tokio elgesio pasikartojamumas:	

Duomenys apie patyčių dalyvius:

Vaiko, <u>patyrusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>kuris tyčiojosi</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	
Vaiko/-ų, <u>stebėjusio patyčias</u> vardas, pavardė, amžius, klasė:	

Išsamesnė informacija apie įvykį:

--

Mokyklos pedagogo ar kito darbuotojo elgesys šioje patyčių situacijoje:

--

Veiksmų po įvykio, planas su:

Vaiku patyrusiu patyčias:	
Vaiku, kuris tyčiojosi:	
Stebėtojai:	
Patyčių dalyvių tėvais:	
Kitais mokyklos darbuotojais:	
Kita (įrašyti):	